

1. İlk Türk devletlerinde yabgu iç işlerinde serbest, dış işlerinde doğudaki hakana bağlıydı.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisine kanıt olduğu savunulabilir?

- A) Hakanın iç işlerine, dış işlerinden daha az önem verdiği
B) Komşu devletlerin güçlü olduğuna
C) Ülkenin federal bir yapıya sahip olduğuna
D) Hakandan sonra tahta çıkma hakkının yabguya ait olduğuna
E) Türklerin Gök-Tanrı inancının dışındaki inançlara da açık olduğuna

1. İslam öncesi Orta Asya'da kurulan Türk Devletlerinde (Asya Hun İmparatorluğu, Göktürk Devleti, Uygurlar, Hazarlar ...) ikili yönetim anlayışı ve Boylar Federasyonu teşkilatlanması görülmüştür. İkili yönetim anlayışına göre ülke Doğu ve Batı olarak ikiye ayrılır. Doğuda asıl hükümdar (Hakan) bulunur. Batıda ise Yabgu, unvanı ile hükümdarın (Hakan) kardeşi bulunurdu. Yabgu iç işlerinde serbest dış işlerinde Hakan'a bağlı idi. Boylar Federasyonunda ise ülke boylardan oluşur, her boy'un başında boybeyi denen yöneticiler bulunurdu. Boylar kendi içerisinde özerk bir yapıya sahiptirler. Bu iki duruma bakıldığında Orta Asya Türk Devletlerinin federal bir yapıya sahip olduğu söylenebilir.

Federal Devlet: İçte bağımsız, dış illerde ise aynı merkeze bağlı devletler birliği demektir. Örneğin Orta Asya'da kurulan Asya Hun İmparatorluğu, Göktürk Devleti, günümüzde ABD buna en güzel örnektir.

(Cevap C)

2. Müslüman Türk devletlerinde devlet memurluğu çoğunlukla babadan oğula geçer, iktidar değişmelerinde de iktidar çoğu kez aynı ailede kalırdı.

Aşağıdakilerden hangisi bu durumun sonuçlarından biridir?

- A) Devletin iyi yönetilmesi
B) İşsizliğin önünün kapanması
C) Başarılı bir dış siyaset izlenmesi
D) Yeni mesleklerin önünün kapanması
E) Bürokraside egemen bir sınıfın ortaya çıkması

2. İlk Türk İslam Devletleri:

Karahanlılar (840 - 1212)

Tolunoğulları (868 - 905)

İhşitler (Akşitler) (935 - 969)

Gazneliler (963 - 1181)

Büyük Selçuklu Devleti (1040 - 1157)

Harzemşahlar Devleti (1097 - 1231)

Eyyubiler (1174 - 1250)

Memlükler (1250 - 1517)

2. Yukarıda verilen ilk Türk İslam Devletlerinde ve diğer devlet memurlukları çoğunlukla aynı aileden gelen kişilerin elinde bulunmuştur. Özellikle vezirlik makamı veya Osmanlı Devleti'nde görülen Şeyhül İslamlık makamı belli bir ailenin elinde kalmıştır. Bu durum devlet bürokrasisinde egemen bir sınıfın ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

(Cevap E)

3. Anadolu Selçuklu Devleti'nde büyük kervansarayların hemen hepsi XIII. yüzyıla aittir.

Bu durumun,

I. sanat,

II. ticaret,

III. askerlik

alanlarının hangilerinde görülen gereksinimin bir sonucu olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

3. Kervansaray: Eski Türk İslam Devletlerinde ticaret yolları üzerine inşa edilen dinlenme ve konaklama merkezleridir. Kervansaray örneklerini hemen hemen bütün Türk İslam Devletlerinde görmek mümkündür. Anadolu Selçuklu Devleti (1077 - 1308) Anadolu ticaretini canlandırmak amacıyla ticaret yolları üzerinde kervansaraylar inşa etmişlerdir. Kervansaraylar özellikle İzzettin Keykavus döneminde (1211 - 1220) yapılmıştır. Amaç kara ticaretini geliştirmektir.

(Cevap B)

4. Avrupa XVII. yüzyıl boyunca daha büyük boyutlu bir sanayiye geçmek ve lonca düzeyindeki üretimi aşmak için uğraşmış ve XVIII. yüzyılda bunu gerçekleştirmiştir. Avrupa, sanayi toplumuna doğru yol alırken tarım üretimi azalmış Osmanlı Devleti'nden tarım ürünleri almaya başlamıştır.

Bu durumun Osmanlı Devleti'nde aşağıdakilerden hangisine neden olduğu savunulamaz?

- A) Elinde bulunan ipek ve baharat yollarının önem kazanmasına
 B) İpekli sanayinin ham ipeğe, sof sanayinin yapağıya dönüşmesine
 C) Tarım üretiminin geçimlik düzeyden pazar ekonomisi düzeyine gelmesine
 D) Esnaf gruplarının kendi aralarında paylaşması gereken ham maddenin yurt dışına çıkmasına
 E) Sanayinin ham maddesi olan pamuk ve tütün gibi ürünlerin üretiminin yoğunluk kazanmasına
4. Soruda verilen yargıya bakıldığında Avrupa'da meydana gelen ekonomik gelişmelerden bahsedilmektedir. Avrupa'da Coğrafi Keşiflerden sonra (15. ve 16. yy. sonrası) büyük bir ekonomik kalkınma meydana geldi. Bu durum zaman içerisinde üretimin artmasına sebep olmuştur. 17. yy.'da artan üretim 18. yy.'da büyük bir ivme kazanmıştır. Bu dönemde Avrupa'da ilk defa sanayileşme başlamıştır. 19. yy. Avrupa'da ilk defa İngiltere'de fabrika tarzı üretime geçilmiştir. Bu gelişme Avrupa Sanayi İnkılabı'nın başlaması olarak kabul edilir.

Avrupa'nın sanayi alanındaki gelişmesi tarımsal alanda üretimin azalmasına, tarımın ikinci plana itilmesine sebep olmuştur.

Avrupa sanayisi sürekli gelişmiştir. Ancak Osmanlı Devleti bu gelişmeleri yakından takip edememiştir. Çünkü gelişmelerin başladığı dönemde (15. ve 16. yy. sonrası) Osmanlı Devleti dünyanın en güçlü devletidir. En önemli iki ticaret yolu (İpek ve Baharat Yolu) elindedir ve Osmanlı ekonomisi sanayiden daha çok tarıma dayanmaktadır. Avrupalılar, sanayideki gelişmenin sonucunda meydana gelen tarımsal üretim eksikliğini Osmanlı Devleti ile yaptıkları ithalattan karşılamışlardır. Bu durum B, C, D, E seçeneklerinde verilen durumların gerçekleşmesine sebep olurken, Baharat ve İpek Yolu 16. yy.dan sonra hızla eski değerini kaybetmiştir.

(Cevap A)

5. Osmanlı Devleti'nde,

- I. divanın sarayda değil Babıali'de yani sadrazam kapısında toplanmaya başlaması,
 II. şehzadelerin sancağa gönderilmesi uygulamasına son verilmesi,
 III. Osmanlı ailesinin en yaşlı ve olgun üyesinin tahta geçmesi kuralının getirilmesi

durumlarından hangileri, padişahların yetişme biçiminde değişiklik olduğunu gösterir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) II ve III E) I, II ve III

5. Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde şehzadeler yetiştirilmeleri için sancaklara gönderilmişlerdir. Bu duruma sancak sistemi denir. (A. Timur Bilgiç, Tarih Sözlüğü) Sancak sistemi ilk defa Orhan Bey (1324 - 1362) Döneminde uygulanmıştır. Amaç ileride ülke yönetimine geçecek olan şehzadenin yönetim tecrübesi kazanmasıdır. Ancak bu durum taht kavgalarını da beraberinde getirmiştir. I. Ahmet Döneminde taht kavgalarını önlemek amacıyla iki yeni uygulama getirildi.

- I. Sancak'a çıkma usulü kaldırıldı yerine kafes usulü getirildi (Padişahın sarayda eğitilmesi).
 II. Osmanlı ailesinin en yaşlı ve akıllı üyesinin tahta geçmesi kabul edildi (Buna Ekber ve Erşed Sistemi denir)

Bu iki durum padişahın yetişme biçiminde değişiklik olduğunu gösterir.

(Cevap D)

6. I. Osmanlı
 II. Memluk
 III. Selçuklu

Yukarıdaki devletlerin hangilerinde saltanat makamı içinde halifelik anlayışı uygulanmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
 D) I ve II E) II ve III

6. Soruya bakıldığı zaman saltanat makamı içerisinde halifelik anlayışından bahsetmekte ve bunun hangi devlette görüldüğü sorulmaktadır. Memlükler, Abbasi Devleti'nin yıkılmasından sonra halifeyi koruma altına almışlardır. Saltanat makamı Memlüklerin güçlü komutanlarının hakkı olarak görülürken, hilafet makamı Abbasi soyundadır. Selçuklu Devleti'nde aynı durum görülmüştür. Yönetme yetkisi Selçuklu ailesinde, halifelik Abbasi ailesindedir. Osmanlı Devleti'nde durum değişmiştir. Yavuz Sultan Selim, Mercidabık Seferi (1516) ise Ridaniye Seferi (1517) ile Memlük Devleti'ne son vererek Hilafet makamına almıştır. Ancak Osmanlılar Halifeyi koruma altına almıştır. Halifelik ve Saltanat makamını birleştirmişlerdir. Bundan sonra halifelik Abbasi ailesinde değil Osmanlı ailesinde olacaktır. (Kaynak A'dan Z'ye Kültür ve Tarih Ansiklopedisi)

(Cevap A)

7. Osmanlı Devleti'nde eski ve yeni kurumlar işlevlerini bir arada yürütmüştür.

Bu durum aşağıdaki dönemlerden hangisiyle başlamıştır?

- A) Kuruluş
B) Yükselme
C) Duraklama
D) Tanzimat
E) Meşrutiyet

7. Osmanlı Devleti'nde eski ve yeni kurumların bir arada görülmesi Tanzimat döneminde ortaya çıkmıştır. Tanzimat Fermanı (1839) yayınlanarak Müslim ve gayrimüslim teba arasında eşitlik sağlanmaya çalışılmış, askerlik vatan hizmeti kabul edilmiştir. Ayrıca mahkemeler açık hale getirilmiş, kanun üstünlüğü esası getirilmiştir.

- Tanzimat Fermanı doğrultusunda, Avrupa hukukundan yararlanarak ceza ve ticaret yasaları çıkarıldı.
- Yabancılar okul açma hakkı tanındı.
- İlk Osmanlı bankası olan Bank-ı Dersadet açıldı.
- Yasa hazırlanması için Meclis-i Ahkam-ı Adliye açıldı.

(Cevap D)

8. Aşağıdakilerden hangisi XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde yapılan ıslahat hareketlerinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Avrupa devletlerinin, Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını önleme amacı olması
B) Müslüman olmayanları memnun edecek çeşitli düzenlemeleri içermesi
C) Avrupa devletlerinin desteğinin sağlanmasının amaçlanması
D) Avrupa kültürünün etkisinde hazırlanması
E) Sadece askerlik alanında yapılması

8. 19. yy. ıslahatlarının özellikleri:

1. Batı örnek alınmıştır.
2. Askeri, ekonomik, kültürel vb. alanlarda ıslahatlar yapılmıştır.
3. Osmanlı Devleti'nin en köklü ıslahatlarıdır.
4. Azınlık haklarını koruyucu kanunlar çıkarılmıştır.
5. Bazı siyasi konularda Avrupalıların desteğini almak için düzenlemeler yapılmıştır.
6. ıslahatların temel amacı dağılmayı önlemektir.

(Cevap E)

9. Osmanlı Devleti aşağıdakilerden hangisiyle Avrupa devletlerinin pazarı hâline gelmiştir?

- A) Paris Antlaşması
B) Boğazlar Sözleşmesi
C) Balta Limanı Ticaret Sözleşmesi
D) Hünkâr İskeleyi Antlaşması
E) Meşrutiyetin ilan edilmesi

9. Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyılda imzaladığı en ağır antlaşmalardan bir tanesi Balta Limanı Ticaret Antlaşması'dır (1838). Antlaşma Mısır sorunu konusunda İngiltere'nin desteğini almak için yapıldı. Antlaşmaya göre; ihracattan alınan vergi % 3'ten % 12'ye çıkarılacak. İthalattan ise % 5 oranında vergi alınacak.

Bu antlaşma Osmanlı Devleti'ni ekonomik açıdan dışarıya bağılı hale getirmiştir. Diğer Antlaşmalar:

1. Paris Antlaşması (1856 Rusya ile)
2. Londra Boğazlar Sözleşmesi (1841, İngiltere, Rusya, Fransa, Prusya ile)
3. Hünkâr İskeleyi Antlaşması (1833, Rusya ile yapılmıştır.)
4. Osmanlı Devleti 1876'da I. Meşrutiyeti 1908'de II. Meşrutiyet'i ilan etmiştir.

(Cevap C)

10. Erzurum Kongresi kararlarının aşağıdakilerin hangisinde etkili olduğu savunulamaz?

- A) Sivil ve askerî yöneticilerin işgallere karşı mitingler düzenlemeleri için genelgeler yayımlanması
- B) Lozan Antlaşması'nın bağımsızlığı savunan ruhu
- C) TBMM'nin toplanış ve açılış gerekçesi
- D) Sivas Kongresi kararları
- E) Amasya Protokolleri

10. Erzurum Kongresi (23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

Kongrede alınan kararlar:

1. Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.
2. Her türlü yabancı işgal ve müdahalesine halk beraber karşı koyacak.
3. İstanbul Hükümeti vatan ve milletin bütünlüğünü sağlamazsa geçici bir hükümet kurulacak.
4. Millî kuvvetleri etkin millî iradeyi hakim kılmak esastır.
5. Manda ve himaye kabul edilemez.
6. Mebusan Meclisi derhal toplanmalıdır.

Kongrede alınan bu kararlara bakıldığında millî egemenlik tam bağımsızlık, milliyetçilik ve hürriyet duygularının hakim olduğu görülür. Bu durum:

- Lozan Antlaşması'ndaki bağımsızlık ruhuna
- TBMM'nin açılması ve toplanmasına
- Sivas Kongresi kararlarına
- Amasya Protokollerine (Görüşmelerine)

etki etmiştir. Fakat işgallere karşı protesto ve miting düzenlenmesi genelgeler yayınlanması daha önce gerçekleşmiştir. Bunlar Havza ve Amasya Genelgeleri'dir.

(Cevap A)

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK

11. Sivas Kongresi'nden sonra, Temsilciler Kurulunun girişimleriyle Damat Ferit Paşa Kabinesi düşürülmüş ve Kabineyi Ali Rıza Paşa kurmuştur.

Bu duruma göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İstanbul Hükümeti ile Anadolu arasında ilişkilerin yeniden kurulduğu
- B) Padişahın Anlaşma Devletlerinin etkisinden kurtulduğu
- C) İstanbul Hükümeti'nin Anadolu'nun gücünü tanıdığı
- D) Damat Ferit Paşa Kabinesinin Temsilciler Kurulu çalışmalarına karşı olduğu
- E) Ali Rıza Paşa Kabinesinin Sivas Kongresi'nde seçilen Temsilciler Kurulunun isteklerine uymak zorunda kalabileceği

11. Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919): Kongrede alınan kararlar ve daha sonraki gelişmeler, Anadolu hareketine karşı olumsuz tavırlarıyla bilinen Damat Ferit Hükümeti'nin devrilmesinde etkilidir. Damat Ferit Hükümeti yerine Ali Rıza Paşa kabineyi kurmuştur. Bu durum:

- İki taraf arasında ilişkilerin yeniden kurulduğunun
- Anadolu hareketinin gücünün tanındığının
- Damat Ferit kabinesinin Anadolu hareketine karşı olduğunun
- Yeni kurulan hükümetin Temsil Kurulunun isteklerini kabul edebileceğinin göstergesidir.

Ancak padişahın İtilaf Devletlerinin etkisinden kurtulduğunun göstergesi olamaz.

(Cevap B)

12. Kurtuluş Savaşı'nda Gürcistan, Ermenistan Hükümetleriyle Kars Antlaşması yapılmıştır.

Bu antlaşmanın yapılmasında aşağıdakilerin hangisinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Anlaşma Devletlerinin 22 Mart 1922'de barış için yeni koşullar önermesi
- B) Rodos ve On İki Ada'nın İtalya'ya bırakılması
- C) Mudanya Antlaşması'nın imzalanması
- D) Musul'un Irak'a bırakılması
- E) Sakarya Savaşı'nın kazanılması

12. Kars Antlaşması (13 Ekim 1921) Anlaşma Sovyetler Birliğini desteklemesi ile Gürcistan ve Ermenistan Hükümetleri ile TBMM arasında yapılmıştır. Bu antlaşma ile daha önce Moskova Antlaşması ile belirlenen sınırlarımız tam olarak kesinleşti. Anlaşmanın yapılmasında Sakarya Meydan Muharebesi'ni kazanmamızın büyük etkisi vardır.

(Cevap E)

13. Amasya Görüşmelerinde yapılan üçüncü protokolle, Ermeni göçü sırasında suç işleyenlerin mebus seçimlerine katılmalarının önlenmesi istenmiş, siyasi partilerin ve Hıristiyan toplulukların seçime katılmalarının sağlanması için çaba gösterileceği belirtilmiştir.

Bu durumun aşağıdakilerden hangisinin göstergesi olduğu savunulamaz?

- A) Meclise ülkeyi temsil eden tüm siyasi görüşlerin girmesi gereğine inanıldığı için
- B) Seçimlerin yapılması için huzurlu bir ortamın sağlanmaya çalışıldığı için
- C) Seçimlerin erken yapılmasının zaman kazandıracak olduğunu
- D) Uygulamalarda adil davranılmasının gereğine inanıldığı için
- E) Birlik ve beraberliğin sağlanmasına gerek görüldüğünün

13. Amasya Görüşmeleri (20 - 22 Ekim 1919) Mustafa Kemal ile İstanbul Hükümeti temsilcisi Salih Paşa arasında gerçekleşmiştir. Görüşmelerde iki taraf arasında gizli ve açık antlaşmalar imzalandı. Bu antlaşmalardan birinde, suç işleyen Ermenilerin seçimlere katılmasının engellenmesi Hıristiyan toplulukların ve siyasi partilerin seçimlere katılmasının sağlanması öngörülmüştür. Bu durum ve soruda verilen yargıya bakıldığında A, B, D, E seçeneklerine ulaşılır. Fakat seçimlerin erken yapılmasına dair herhangi bir ipucu yargıda verilmemiştir.

(Cevap C)

14. Batı Cephesinde Yunanistan'la yapılan aşağıdaki savaşlardan hangilerinin sonunda, Anlaşma Devletleri Yunan ordusunu güçlendirmek amacıyla TBMM'yle ilişki kurarak Sevr Antlaşması'nın koşullarını değiştirmek istemiştir?

- A) Birinci İnönü – İkinci İnönü
- B) Birinci İnönü – Sakarya
- C) Sakarya – Büyük Taarruz
- D) İkinci İnönü – Kütahya-Eskişehir
- E) Kütahya-Eskişehir – Büyük Taarruz

14. – I. İnönü Muharebesi (6 - 10 Ocak 1921)
– II. İnönü Muharebesi (23 Mart - 1 Nisan 1921)
– Kütahya - Eskişehir (10 - 24 Temmuz 1921)
– Sakarya Meydan Muharebesi (23 Ağustos - 13 Eylül 1921)
– Büyük Taarruz (26 Ağustos - 18 Eylül 1922)

İtilaf Devletleri, Sevr Antlaşması'nda küçük değişiklikler yaparak onu TBMM'ye kabul ettirmek amacıyla I. İnönü'den sonra TBMM'yi Londra Konferansı'na çağırdılar. Bu girişim başarısız oldu.

Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra 26 Mart 1922'de bir kez daha barış teklifinde bulundular. TBMM tam bağımsızlığı amaçladığından dolayı bu girişimleri reddetti. (A'dan Z'ye Kültür ve Tarih Ansiklopedisi)

(Cevap B)

15. Aşağıdakilerden hangisi TBMM'ye karşı başlatılan ayaklanmaların nedenlerinden biri değildir?

- A) Seçim çalışmalarının başlaması
- B) Azınlıkların devlet kurmak istemesi
- C) İstanbul Hükümetince halkın dinî duygularının kötüye kullanılması
- D) Osmanlı Devleti'nin zayıflığından yararlanarak bazı ailelerin otoriteyi ellerine geçirmesi
- E) Bazı Kuvay-ı Milliye birliklerinin yeni orduya katılmaya ve devlet düzenine girmeye karşı olması

15. TBMM'nin açılmasından hemen sonra İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin desteği ile Anadolu birçok ayaklanma meydana gelmiştir. Bunlar:

- İstanbul Hükümeti'nin doğrudan çıkardığı
- İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletleri'nin çıkardığı
- Kuvay-ı Milliye yanlısı olup sonradan taraf değiştirenlerin çıkardığı ve
- Azınlıkların çıkardığı isyanlardır. İsyanların sebepleri;
- 1. İstanbul Hükümeti'nin dini duyguları istismar etmesi
- 2. Azınlıkların devlet kurma isteği
- 3. Anadolu hareketinin güç kazanmasının önlenmek istenmesi
- 4. Anadolu hareketinin güç kazanmasının önlenmek istenmesi
- 5. Kuvay-ı Milliyecilerin bir kısmının düzenli orduya katılmak istememesi.

(Cevap A)

16. Atatürk'ün 1925 yılında, "... Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millettir ve millet hükümettir. Artık Hükümet ve Hükümet üyeleri kendilerinin millettan ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu anlamışlardır." **şeklindeki anlatımıyla,**

- I. milletin yönetime katıldığı,
- II. millete değerinin verildiği,
- III. hükümetlerin demokrasinin önemini kavradığı

durumlarından hangilerine ulaşıldığı savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) I, II ve III

16. Soruyu çözmek için yargıya bakmak yeterlidir.

- Hükümet millettir ve millet hükümettir sözünden milletin yönetime katıldığı,
- Artık hükümet ve hükümet üyeleri kendilerinin millettan ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu anlamışlardır sözünden, millete değerinin verildiği ve hükümetlerin demokrasinin önemini kavradığı çıkarılabilir.

(Cevap E)

17. 20 Ocak 1921 tarihli Anayasa'da yer alan bazı maddeler şunlardır:

- Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- Türk Devleti TBMM tarafından idare olunur.
- Kanun yapma ve kanunları yürütme gücü

Mecliste toplanmıştır.

Bu maddelere göre aşağıdakilerden hangisi yönünde yargıya varılamaz?

- A) Padişah hukuki ve siyasi yetkilerinden yoksun bırakılmıştır.
- B) Yeni Türk Devleti'nin siyasi yapısı tamamlanmıştır.
- C) Yeni Türk Devleti'nin siyasal yapısının ilkeleri belirlenmiştir.
- D) Osmanlı Devleti fiilen yok sayılmıştır.
- E) Halk egemenliği önemsenmiştir.

17. TBMM I. İnönü Muharebesini kazanmasından aldığı güçle iç politikada bazı yenilikler yapmıştır. Buralardan bir tanesi de 1921 Anayasası'dır. (20 Ocak 1921)

Bazı Maddeleri;

- 1. Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.
- 2. Türkiye Devleti TBMM tarafından idare olunur.
- 3. Kanun yapma yetkisi ve kanunları yürütme gücü meclise aittir.

Bu maddelere bakıldığında;

- Padişah yetki ve otoritesinin geçerliğini kaybettiği
- Siyasal yapının belirlendiği
- Osmanlı Devleti'nin fiilen yok sayıldığı
- Halk egemenliğinin önemsendiği
- Güçler birliği ilkesinin uygulandığı gibi sonuçlara ulaşılır.

Fakat bu anayasa ile yeni Türkiye Devleti'nin temelleri atılmıştır. Siyasal yapılanması tamamlanmıştır denebilir.

(Cevap B)

18. İsmet İnönü, Lozan Antlaşması'nı imzaladıktan sonra İstanbul Üniversitesinde başarının sırrını:

"Yaşamaya yetecek güçte olduğumuzu belirtmeye gitmiştik ... kuvvetli durumdaydık. Reddediyoruz dediğimiz zaman ulusun da reddedeceğini biliyorduk." **şeklinde açıklamıştır.**

İsmet İnönü'nün bu açıklamasıyla,

- I. laiklik,
- II. bağımsızlık,
- III. ulus egemenliği

ilkelerinden hangilerini vurguladığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

18. Soruda verilen açıklamaya bakıldığında,

- "Yaşamaya yetecek güçte olduğumuzu belirtmeye gitmiştik ... Kuvvetli durumdaydık reddediyorum dediğimiz zaman ulusun da reddedeceğini biliyorduk" şeklindeki açıklamaya bakıldığında
- Bağımsızlığın hedeflendiği
- "Biz reddettiğimiz zaman ulusun da reddedeceğini biliyorduk." sözünden ise Ulusal Egemenlik kavramı çıkartılabilir.
- Laiklikle ilgili herhangi bir bilgi yoktur.

(Cevap D)

19. Soyadı Kanunu'yla tüm vatandaşlara, aile ismi olarak özlüklerini yanında soyadı kullanma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu zorunluluğun,

- I. sınıf farklılıklarının isim olarak kullanılması,
- II. isim benzerliklerinin bazı karışıklıklara neden olması,
- III. toplumda azınlık olan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının bulunması

durumlarının hangilerinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

19. Soyadı Kanunu (21 Haziran 1934): Osmanlı Devleti'nde böyle bir uygulama söz konusu değildi fakat bu durum lakapların, unvanların, aşiret isimlerinin dinsel terimlerin soyadı yerine kullanılmasına sebep olmuştur. Bu durum sosyal işlerde karışıklığa bazı grup ve sınıf adlarının isim olarak kullanılması ise toplum içinde ayrıcalığa sebep oluyordu. Bu karışıklığın önüne geçmek amacıyla 1934 yılında soyadı alma zorunluluğu getiren kanun çıkarıldı. (M. Orhan BAYRAK, Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Sözlüğü)

(Cevap C)

20. Atatürkçü milliyetçilik anlayışı laiktir.

Bu yargıyı aşağıdakilerden hangisi destekler?

- A) Milleti oluşturan unsurlar arasında ırk ve köken birliğinin temel alınması
- B) Vatandaşların istedikleri dini ve mezhebi seçmesi
- C) Toplumun ırk, din ve mezhep çizgileriyle bölünmesi
- D) Devletin resmî bir dininin olması
- E) Ümmetçi düşünce yapısı

20. Milliyetçi düşünce Atatürk'ün temel ilkelerinden biridir. Aynı toprak parçası üzerinde yaşayan halkın ortak amaçta birleşmesini sağlayan ırkçılığı ve din birliği etrafında birleşmeyi reddeden ilkedir. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı laiktir. Yani ümmetçi değildi. Bu anlayış A, C, D ve E seçeneklerini reddeder. Vatandaşların istediği din ve mezhebi seçmesini reddetmez.

(Cevap B)

21. TBMM'de öğretimin birleştirilmesine ilişkin öneri aşağıdakilerden hangisiyle birlikte görüşülerek yasalaştırılmıştır?

- A) Halifeliğin kaldırılması
- B) Cumhuriyetin ilanı
- C) Saltanatın kaldırılması
- D) 1921 Anayasası'nın yapılması
- E) Tekke ve türbelerin kapatılması

21. Eğitim ve öğretimin birleştirilmesi 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhid-i Tedrisat Yasası ile gerçekleşmiştir. Uygulama ile tüm eğitim kurumları MEB çatısı etrafında birleştirildi. Bu duruma en fazla Fransa itiraz etmiştir. Tevhid-i Tedrisat Yasası halifelüğün kaldırılması ile beraber çıkarılmıştır. Aynı gün Şeriye ve Evkaf Vekaleti kaldırıldı. Erkanı Harbiye Vekaleti kaldırıldı.

Soruda verilen diğer gelişmeler:

- Cumhuriyet'in ilanı (29 Ekim 1923)
- Saltanatın kaldırılması (1 Kasım 1922)
- 1921 Anayasası (20 Ocak 1921)
- Tekke ve Türbeler Kanunu (30 Kasım 1925)

(Cevap A)

22. Halkçılık ilkesinin demokratik olma özelliğini,

- I. ayrıcalıklara karşı olması,
- II. egemenliğin halkın bir kesimine ait olması,
- III. herkesin kanun önünde eşit kabul edilmesinin

durumlarından hangileri destekler?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

22. Halkçılık ilkesi Atatürk'ün temel ilkelerinden bir tanesidir. Halk için çalışmayı halk için var olmayı esas alır. Eşitlikçidir. Sınıf ve zümre ayırımını reddeder. Halk için en iyi yönetim biçimi cumhuriyettir ve halkçılık demokratik ilkelere dayanır.

Bu durum:

- I. Ayrıcalıklara karşı olmayı
- II. Herkesin kanun önünde eşit olmasını destekler.

Egemenliğin bir kesime ait olması halkçılığa ve Atatürk ilkelerine aykırıdır.

(Cevap D)

23. Cumhuriyet Döneminde kalkınmada sanayileşmeye önem vermek amacıyla Teşviki Sanayi Kanunu çıkarılmıştır. Bu Kanun'la sanayi kuruluşlarına üretecekleri malların değerine göre % 10 prim verilmiş ve ithal ürünlerinden % 10 daha pahalı da olsa devlet kurumlarına bunları kullanma zorunluluğu getirilmiştir.

Bu durumun,

- I. üretimin artırılmak istendiği,
- II. ithalatın kısıtlanmak istendiği,
- III. sermaye birikimine devlet desteği sağlandığı

durumlarından hangilerinin göstergesi olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

23. Teşvik-i Sanayi Kanunu (28 Mayıs 1927):

Çıkarılan kanunun amacı yerli sanayiye geliştirmektir.

Kanunla:

- Üretilen mallara % 10 prim verilmiş.
- İthalat ürünlerinden % 10 daha pahalı da olsa devlet kurumlarına yerli ürün kullanımı zorunluluğu getirilmiştir.

Bu durum;

- I. Üretimin artırılmak istendiğinin
- II. Sermaye birikimine devlet desteğinin sağlandığının
- III. İthalatın azaltılmak istendiğinin göstergesidir.

(Cevap E)

24. 1923 - 1928 yılları arasında önemli atılımlar yapıldığı hâlde, harf inkılabı ancak 1928 yılında gerçekleştirilebilmiştir.

Bu gecikmede,

- I. harf inkılabına çok önem verilmesi ve başarısının rastlantıya bırakılmak istenmemesi,
- II. daha önce bu konuda yapılmış olan çalışmaların sonuçsuz kalması,
- III. Arap alfabesinin harf sayısının sayıca fazla olması

durumlarından hangilerinin etkili olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III

24. Harf İnkılabı (1 Kasım 1928):

Latin harfleri ile ilgili tartışmalar 19. yy. ortalarında başlamıştır. II. Meşrutiyet döneminde ise bu tartışmalar iyice artmıştır. 1922 yılında önce Azerbaycan'da daha sonrasında Özbekistan'da Latin harfleri kabul edildi. Bu durum yeni Türkiye Devleti'nde de tartışmaları iyice hızlandırdı. 1925 yılında Rumi Takvim yerine Miladi Takvim'in benimsenmesi, 1927'den beri reçetelerin Latin Alfabesi ile yazılması ve 1926'dan beri yeni harfler üzerine çalışmalar yapan Dil Encümeni'nin Elifba Raporunu hazırlaması üzerine 8 Ağustos 1928'de Mustafa Kemal Gülhane Parkı'ndaki bir nutuk esnasında Latin alfabesinin gerekliliğinden bahsetti (YÖK İnkılap Tarihi I - II sayfa 55)

Yukarıda verilen sürece bakıldığında Harf İnkılabı ile ilgili tartışmaların eskiye dayandığı fakat olumlu sonuç alınmadığını göstermektedir. M. Kemal'in Gülhane Nutuk'undan sonra 1 Kasım 1928'de çıkarılan kanunla yeni harfler kabul edildi. Bu inkılap Türk inkılap tarihinin en önemli ve en çok önemsenen devrimlerinden biridir.

(Cevap C)

25. • Halifeliğin kaldırılmasıyla şeriate aykırı olduğu yolunda fetva vermeye kalkışan fetva makamının ortadan kaldırılması

- Siyasal amaçlarla sömürülebilecek olan Terakkiperver Cumhuriyet Partisinin kapatılması

Yukarıdaki gelişmelerin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı savunulabilir?

- A) Cumhuriyetin ilan edilmesi ve cumhurbaşkanının seçilmesi
- B) Anayasadan laikliğe aykırı hükümlerin çıkarılması
- C) Ulus egemenliğine dayalı yeni bir anayasa yapılması
- D) Hiyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması
- E) Saltanatın kaldırılması

25. Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924):

- Aynı gün fetva makamı olan Şeriye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması
- Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması (1925) (Parti kuruluşundan hemen sonra rejim karşıtlarının odağı olmuştur.)

Bu iki gelişme anayasadan laikliğe aykırı hükümlerin çıkarılmasını ve laiklik ilkesinin anayasaya yerleşmesini kolaylaştırmıştır.

(Cevap B)

26. Cumhuriyet'in ilk on beş yılında kurulan bankalar arasında Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasının önemli yeri olmasında,

- I. çiftçiye kredi verilmesi,
- II. ulusal bankalara destek verilmesi,
- III. Osmanlı Bankasına verilmiş olan kâğıt para çıkarma ayrıcalığının giderilmesi

görevlerinden hangilerini üstlenmiş bir kuruluş olmasının etkisi vardır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

26. Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası (1930):

- Banka Osmanlı Bankasına ait olan kâğıt para basma yetkisini üzerine almış
- Kredi düzenlemeleri ile bankacılık sektörüne destek olmuştur. Bu açıdan Türkiye Devleti'nin bağımsız bir ekonomiye sahip olması yolunda önemli bir adım olmuştur.

(Cevap D)

27. 1923 yılında, 1921 Anayasası'nda yapılan değişikliklerle Türkiye Devleti'nin,

- I. siyasi rejimi,
- II. hükümetin oluşturulma biçimi,
- III. seçim sistemi

konularından hangileri belirlenmiştir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) I ve III
- E) I, II ve III

27. 1921 Anayasası (20 Ocak 1921):

I. İnönü Savaşı'ndan sonra hazırlanıp yürürlüğe konulan anayasadır. Genel prensiplere göre hazırlanmış ayrıntılı olmayan bir anayasadır. Yönetimin şekli ve rejimin üstü kapalıdır. Bu konular net değildir.

29 Ekim 1923 yılında Cumhuriyet ilan edilmiştir. Böylece:

- Siyasi rejimin adı belirlendi.
- Hükümet oluşturma biçimi yeniden düzenlendi. Eski sistem bakanların meclis içerisinde seçilmesini öngören Meclis Hükümeti sistemi idi. Yeni sistem ise bakanların başbakan tarafından seçilmesi esasına dayalı olan Kabine sistemidir.

(Cevap C)

28. Atatürk Döneminde çok partili hayata geçiş amacıyla kurulan partilerden Serbest Cumhuriyet Partisinin programında,

- I. cumhuriyetçilik,
- II. devletçilik,
- III. laiklik

ilkelerinden hangileri yer almıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I ve III

28. Serbest Cumhuriyet Fırkası (12 Ağustos 1930):

Mustafa Kemal Paşa'nın önerisi ile Fethi Okyar tarafından kurulmuştur. Parti Atatürk ilkelerinden devletçilik hariç diğerlerine programında yer vermiştir.

(Cevap E)

29. I. Boğazların Türk egemenliğine geçmesi

- II. İtalya'nın Rodos ve On İki Ada'yı Yunanistan'a bırakması
- III. Ege adalarının silahsızlandırılması

Yukarıdakilerden hangileri Atatürk Dönemi gelişmeleri arasındadır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve III E) I, II ve III

29. I. Boğazların Türk egemenliğe geçmesi Montrö Boğazlar Antlaşması ile (1936)

- II. Rodos ve On İki Ada'nın İtalya tarafından Yunanistan'a bırakılması İkinci Dünya Savaşı sonrasında
- III. Ege Adalarının silahsızlandırılması Lozan Antlaşması (1923) ile

gerçekleşmiştir.

(Cevap D)

30. Aşağıdakilerden hangisi Sadabat Paketi'nin kurulmasına neden olan gelişmelerden biridir?

- A) İtalya'nın Asya ve Afrika'ya doğru yayılma siyaseti izlemesi
- B) Boğazlardan geçmek isteyen yabancı savaş gemilerinin Türkiye'den izin almak durumunda olması
- C) 1929 yılında Amerika'nın ekonomik kriz yaşaması
- D) Birleşmiş Milletler Teşkilatının kurulması
- E) İngiltere'nin Kıbrıs'ı işgal etmesi

30. Sadabat Paketi (8 Temmuz 1937):

- Türkiye, Afganistan, İran ve Irak'ın katılımı ile ortaya çıkan birliktir. Birliğin kurulmasının temel sebebi İtalya'nın Asya ve Afrika'ya doğru, Büyük Roma İmparatorluğu'nu yeniden kurmak amacıyla yürüttüğü yayılma politikasıdır.
- Birlik şartlarına göre;
 1. Taraflar birbirinin sınırına saldırmayacaklar.
 2. Eğer birine saldırı olursa diğeri de saldırıya karşı koyacak.

(Cevap A)

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK

YEDİKLİM YAYINCILIK